

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto (VOL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta koulutuspoliittiseksi selonteoksi.

Selonteossa on varhaiskasvatuksen osalta nostettu tärkeitä tavoitteita muun muassa osallistumisasteen nostaminen, maksuton osapäiväinen varhaiskasvatus, pyrkimys perusrahoituksen vahvistamiseen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuslainsäädännön sekä rahoituslainsäädännön uudistaminen. Selonteossa on kattavasti kuvattu tulevien vuosien muutokset toimintaympäristössä (ikäluokkien pieneneminen, väestön muuttoliike, oppimistulosten lasku ja -eriytyminen), jotka vaikuttavat myös varhaiskasvatukseen erityisesti muuttotappiollisissa kunnissa.

On tärkeää, että kunta- ja maakuntakohtaisiin eroihin kiinnitetään huomiota. Tällä hetkellä esimerkiksi varhaiskasvatukseen osallistuminen vaihtelee alueellisesti ja kuntien erilaiset tilanteet varhaiskasvatuksen järjestämisen suhteen vaihtelevat.

VOL katsoo, että selonteossa on hyviä kirjauksia tavoitteiksi ja visioksi, mutta varhaiskasvatuksen osalta varsinaiset toimenpiteet jäävät osin ohuiksi. Viime vuosien varhaiskasvatuksen kehittämistä tulee rohkeasti jatkaa ja linjata selontekoon toimenpiteitä, jotta selonteon visio ja tavoitteet todella toteutuvat. VOL esittääkin lausunnoissaan lisäyksiä sinällään jo hyviin toimenpide-ehdotuksiin, jotta varhaiskasvatuksen järkevä kehittäminen ja selonteon tavoitteet varhaiskasvatuksen osalta todella toteutuvat yhdenvertaisesti koko maassa. VOL esittää, että nämä lisäykset huomioidaan koulutuspoliittisen selonteon toimenpideohjelman laadittaessa.

Pitkän tähtäimen koulutuspoliittinen selonteko on välttämätön. Yleisesti ottaen selonteon aikajänne 20 vuoden päähän on liian pitkä, jolloin kehittämismuutos jää liian hitaaksi. VOL esittää, että koulutuspoliittisessa selonteossa tulee linjata, että selontekoja laaditaan jatkossa kymmenen vuoden

välein ja samalla linjata, että selonteon toteutumista arvioidaan jakson puolella välissä, jolloin tarvittaessa voi tehdä suunnan muutoksia.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto pitää erittäin tärkeänä periaatteena, että selonteossa todetaan, koulutuksen säilyminen maksuttomana, korkeatasoisena, tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena sekä saavutettavana. Tämä edellyttää, kuten selonteossa todetaan, merkittävää julkista panosta koulutukseen ja tutkimukseen tulevana vuosina sekä rahoituksen riittävää resurssointia ja jo nykyisellään resurssien parempaa kohdentamista sekä rahoituksen ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä.

On kannatettavaa, että koulutuspoliittiselle selonteolle laaditaan toimenpideohjelma ja sen seurannassa arvioidaan myös riittävät rahoitustarpeet osana julkisen talouden suunnitelman valmistelua.

VOL pitää hyvänä, että selonteossa todetaan, että koulutuksen rahoituksen ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys ovat edellytyksiä koulutuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Pohjoismaiden koulutusrahoituksista Suomi eroaa juuri varhaiskasvatukseen tehtyjen vähäisten rahoituspanostusten suhteen. Puutteellisen rahoituksen vuoksi on jo viitteitä vaikeudesta saavuttaa varhaiskasvatustoiminnalle asetettuja tavoitteita.

Varhaiskasvatuksessa on viimeisten vuosikymmenten aikana toteutettu erilaisia säästöjä ja kunnilla on entistä suurempi rooli palvelujen rahoituksessa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen arvioinnin (2019) mukaan kunnissa on ollut pyrkimyksiä tehostaa varhaiskasvatustoimintaa, joilla on ollut ei-toivottavia vaikutuksia. Näitä ovat olleet muun muassa subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen, henkilöstörakenteen koulutustason lasku, ahtaat ryhmätilat ja niukat henkilöstöresurssit.

Arvioidessaan viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) kiinnitti huomiota kuntien niukkaan budjettiin. Tavoite osallistumisasteen nostamisesta ei suoraan näkynyt kuntien varhaiskasvatuksen budjeteissa. Karvin suositusten mukaan laadukkaasti varhaiskasvatuksen takaamiseksi osallistumisasteen nostaminen on tarpeen huomioida varhaiskasvatukselle osoitetussa budjetissa paikallisesti sekä kansallisella rahoituksella. Osallistumisasteen nousu vaatii investointeja tiloihin sekä lisäystä henkilöstökuluihin erityisesti kunnissa, joissa väestön määrä kasvaa.

Luonnoksessa esitetyt toimenpiteet varhaiskasvatuksen rahoitukseksi eivät ole tarpeeksi konkreettisia. VOL pitää tärkeänä linjauksena sitä, että 2020-luvulla osa koulutuksen rahoitustarpeesta katetaan kohdentamalla ikäluokkien pienemisestä johtuvia valtion rahoitusosuudesta säästyviä määrärahoja selonteon mukaisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lainsäädännön ja rahoituksen kokonaisuudistuksen toimeenpanoon. Kysymyksiä herättää kuitenkin, mitä konkreettisesti tarkoittaa ”riittävä rahoitus” ja ”osa rahoitustarpeesta”. Lisäksi huolta aiheuttaa samassa yhteydessä todettu ”julkisen talouden tilanne huomioiden”.

VOL vaatii, että selonteossa varhaiskasvatuksen resurssit tulee ilmaista konkreettisemmin valtion perusrahoituksessa. Varhaiskasvatuksen perusrahoituksen tulee vastata reilusti sitä tasoa, jota viimevuosien varhaiskasvatuksen kehittämisenä on haluttu ja jatkossakin halutaan tavoitella ja että ne ylipäättään on mahdollista saavuttaa.

VOL kannattaa luonnoksessa esitettyä varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetuslainsäädännön kokonaisuudistamista. Tämä antaa mahdollisuuden rakentaa yhtenäinen vahva opinpolun kokonaisuus, jossa yli 3-vuotiaat osallistuvat osapäiväiseen maksuttomaan varhaiskasvatukseen ja siirtyvät velvoittavaan ja maksuttomaan esiopetukseen sinä vuonna, kun täyttävät viisi vuotta sekä sitä kautta joustavasti perusopetuksen ensimmäiselle luokalle, oppivelvollisuuden piiriin, kun lapsella on siihen riittävät valmiudet.

VOL esittää, että selonteossa on tarpeen mainita maksuton kaksivuotinen esiopetus sekä joustava esi- ja alkuopetus. Tässä yhteydessä on kuitenkin huolehdittava, ettei oppivelvollisuusikää lasketa alemmille ikäluokille. Sen sijaan tulee mahdollistaa esi- ja alkuopetuskokonaisuuden sisällä lasten oman oppimisen mukaiset joustavat yksilölliset siirtymät.

Erityisen tärkeänä VOL pitää kirjausta siitä, että varhaiskasvatus ja esiopetus säilyvät jatkossakin julkisesti tuotettuina palveluina koko maassa, erityisesti voittoa tavoittelemattomina palveluina. Selonteossa tulisi lisäksi linjata, että yksityisen varhaiskasvatuksen tulisi olla luvanvaraista toimintaa. Vuorohoidossa olevien lasten oikeus pedagogiseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen edellyttää vuorohoidon kehittämistä. VOL esittää vuorohoidon kehittämisen sisällyttämistä selontekoon.

Osallistumisen lisääminen

Keskeinen tekijä lasten oppimistulosten parantamisessa, on juuri laadukkaaseen varhaiskasvatukseen osallistuminen. On hyvä, että varhaiskasvatuksen myönteisiä vaikutuksia lapsen oppimiselle ja kehitykselle tuodaan esille ja vähennetään varhaiskasvatukseen osallistumattomuuden syitä. Selonteossa mainitut varhaiskasvatusmaksujen alentaminen ja varhaiskasvatuksen maksuttomuus ovat tässä tärkeitä askeleita.

Yksi keskeinen syy varhaiskasvatukseen osallistumattomuudelle Suomessa on lasten kotihoidontuki ja sen sisarkorotus ja kuntalisät, joita tuleekin tarkastella kriittisesti, kuten selonteossa todetaan.

VOL kannattaa erityisesti osapäiväisen varhaiskasvatuksen maksuttomuuden esitystä, jonka kestoksi luonnoksessa on esitetty 4h/pv. On tärkeää, että esitys maksuttomuudesta määritellään nimenomaan päivittäin toteutuvaksi, eikä esimerkiksi viikkotuntimääräksi. Tästä tulee pitää kiinni. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuuden kannalta on aivan keskeistä, että selonteossa määritellään maksuton osapäiväinen varhaiskasvatus päiväkodeissa toteutettavaksi toiminnaksi.

Maksuton osapäiväinen varhaiskasvatus tulee toteuttaa jo tällä vuosikymmenellä.

Lisäksi on tarpeen arvioida, tulisiko maksuttomuuden tuntimäärä olla esitettyä laajempi esimerkiksi 5-6 tuntia. Ohjausasiakirjojen tavoitteet ovat vaativia ja muun muassa pienten lasten ollessa kysymyksessä, lasten siirtymiin toiminnasta toiseen vie aikaa. On myös hyvä arvioida, kannustaako pidempi tuntimäärä tuomaan lapsia päiväkotiin esimerkiksi pidemmän matkan päästä.

VOL esittää myös, että niiden yksittäisten lasten kohdalla, jotka asuvat erittäin pitkien välimatkojen päässä haja-asutusalueilla, on syytä kehittää malleja, jotta näidenkin lasten oikeus säännölliseen opettajan vastuulla tapahtuvaan varhaiskasvatukseen mahdollistuisi.

On erittäin kannatettavaa, että rahoituksen painopistettä siirretään perusrahoituksen ja pitkäjänteisen kehittämisen tukemiseen avustushakujen sijaan ja aloitetaan rahoituslainsäädännön uudistus osana Oikeus oppia- ohjelmaa. Rahoitusjärjestelmän tulee huomioida nykyistä vahvemmin kuntien eriytyvät olosuhteet turvaten varhaiskasvatuksen laatua, yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta sekä oppimisen ja hyvinvoinnin tukea.

Yleensä ottaen varhaiskasvatusjärjestelmän kehittämisessä tulee tarkastella lapsiryhmien kokonpanojen moninaisuutta ja lapsien vaihtuvuutta ryhmissä. Tämä tulee tehdä viimeistään lainsäädäntöuudistuksessa. Oulun yliopiston VakaVai-hankkeessa (2017) nousi yleisellä tasolla päiväkotiryhmien säätelyyn liittyvät pulmat suhteessa lainsäädännön tavoitteisiin. Selvityksen tulosten valossa nykyiset lainsäädäntöasetuksen sisältyvät tavat säännellä päiväkotien lapsiryhmien muodostamista eivät turvaa riittävällä tavalla kaikkien lasten kasvun, kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä.

Erytisen pulmallinen on osapäivämitoitus (1:13). Säädösten pyrkimys suhteuttaa opettajamitoitus suhteessa lapsiin, ei näissä ryhmissä toteudu yhdenvertaisesti.

Lapsiryhmien vaihtuvuuteen ja moninaisuuteen vaikuttaa myös varhaiskasvatuksen tuntiperusteinen maksujärjestelmä. Lapsiryhmien kokoonpanoja tulee kehittää sellaiseksi, että ne ovat rakenteeltaan kiinteitä ja pysyviä.

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto esittää lisäksi, että lapsiryhmien muodostamisen säännösten tulee estää se, ettei kaksi tai kolme työpäriä toimi samassa tilassa siten, että todellisuudessa he toimivat päivän ajan yhdelle lapsiryhmälle suunnitellussa lapsiryhmätilassa. Lapsimäärä voi nousta näissä tiloissa jopa yli 40 lapseen. Tämä aiheuttaa VakaVain tuloksissa esiin nousseen päiväkodin puitteiden riittämättömyyden suurille lapsiryhmille: ahtaita tiloja, huonoa ilmanlaatua, jakotilojen vähäisyyttä sekä sitä, miten kaikille lapsille ei riitä omia naulakoita, tuoleja ja sänkyjä.

VOL vaatii, että koulutuspoliittisessa selonteossa tulee selkeästi linjata päiväkotien ryhmäkokojen ja ryhmien kokoonpanon muodostamisen sääntelyn uudistaminen ja selkeyttäminen lainsäädäntötasolla.

On myös hyvä, että toimenpiteitä suunnataan positiivisen erityiskohtelun rahoitukseen, maahanmuuttajien oppimisedellytysten ja koulu siirtymien turvaamiseen, S2/R2-kielten opetuspolkuun sekä velvoittavat laatu tavoitteet ja indikaattorit ja laatimalla ja toteuttamalla kansallisiin strategioihin ja säästöihin pohjautuva tiedonhallinnan viitekehys. VOL toteaa, että S2- ja R2 -opetuksen toteutuminen edellyttää myös riittävästi S2/R2 varhaiskasvatuksen opettajia.

Selonteon yhtenä tavoitteena on, että jokainen suomalainen lapsi saa maailman parasta varhaiskasvatusta lähipalveluna. Selonteossa tuetaan lähipalvelun toteutumista varhaiskasvatuspalvelujen ja koulujen eriytymisen ja segregaatiokehityksen ehkäisemiseksi. Tämä on tärkeä linjaus. Teknologian hyödyntäminen oppimisen tukena on myös hyvä kirjaus, mutta selonteossa on selkeästi todettava, että teknologiaa hyödynnetään oppijoiden ja lasten ikä ja opetuksen tavoitteet huomioiden. Varhaiskasvatussuunnitelman sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lähtökohta on toiminnan eheyttäminen ja suomalaisen varhaiskasvatuksen lähtökohtana on holistinen, lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvatusta ja opetusta painottava näkemys. Tämän vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että varhaiskasvatuksessa ei toteuteta etäopetusta, vaan ensisijaisesti varhaiskasvatukseen pyritään esimerkiksi syrjäseuduilla löytämään ja kehittämään muita ratkaisuja, että jokaisella lapsella on oikeus paikalla olevaan varhaiskasvatuksen opettajaan.

Palveluohjauksella neuvolasta varhaiskasvatukseen voidaan edistää osallistumisasteen nostoa, kuten selonteossa todetaan. Tämän tulee olla kuitenkin pedagogista palveluohjausta. VOL esittää, että lainsäädäntöuudistuksen kokonaisuudistuksessa on säädettävä kuntien veloitteeksi tiedottaa viimeistään lapsen toisen ikävuoden aikana lapsen huoltajille varhaiskasvatuspalveluista.

Henkilöstön koulutustausta vaihtelee eri varhaiskasvatuksen toimintamuotojen välillä.

Varhaiskasvatuksen vaikuttavuus realisoituu sen laadun kautta. Tämä asettaa vaatimuksia selvittää, mitä laadulla tarkoitetaan.

Nykyisen lainsäädännön mukaan varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen laatiman arvioinnin mukaan (2018) perhepäivähoitajat

arvioivat osaamisensa perusteiden asettamiin tavoitteisiin riittämättömiksi ja heidän tietonsa varhaiskasvatussuunnitelmista olivat puutteellisia (2019) ja he kokevat tarjoavansa enemminkin hyvää perushoivaa, kuin pedagogista varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatustilanne korostaa varhaiskasvatusta pedagogisena toimintana. Pedagogiikka kytkeytyy vahvasti kasvatustieteelliseen tietoon ja sen toteutuminen edellyttää pedagogisen koulutuksen saanutta henkilöä, varhaiskasvatuksen opettajia.

Koulutuspoliittisessa selonteossa tulee linjata varhaiskasvatuksen määritelmän selkeyttäminen, siten, että varhaiskasvatusta määritellään pedagoginen varhaiskasvatustapahtuma opettajan johdolla tapahtuvaksi toiminnaksi.

Selonteossa linjataan, että lainsäädännöllä turvataan lapsen kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille riittävä oikea-aikainen tuki ja matalan kynnyksen palvelut yhdenvertaisesti kaikkialla Suomessa. On hyvä, että lapsen oppimisen ja kehityksen tuen lainsäädännön valmistelu on aloitettu ja VOL odottaa sen pikaista valmistumista. Tuen malli tulee olla yhtenäinen kaikkien koulutusasteiden välillä.

Varhaiskasvatuksen opettajien yhteys varhaiskasvatuksen laatuun

Varhaiskasvatustilanne uudisti päiväkotien henkilöstörakennetta korkeakoulutettuihin painottuvaksi. Varhaiskasvatustilannen mukaan vähintään kaksi kolmesta henkilöstöön kuuluvasta tulee olla varhaiskasvatuksen opettajia. YK:n (UNICET 2008) tavoite on, että 50 %:lla varhaiskasvatuksen henkilöstöstä tulisi olla työtehtävien kannalta relevantti korkea-asteen tutkinto. Opetusministeriön hallinnon alaisuudessa tämä on varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto, kuten päiväkotien henkilöstörakenne pääosin oli ennen 90-luvun alkua.

Selonteossa todetaan, että laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen järjestämisen ongelmia ovat kelpoisten erityisopettajien ja opettajien puute erityisesti varhaiskasvatuksessa. Lisäksi selonteon visioksi todetaan sitoutuneen ja osaavan opetushenkilöstön saatavuus molemmilla kansalliskielillä. Tästä huolimatta selonteossa ei mainita yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämistä ja aloituspaikkojen vakiinnuttamisesta.

Henkilöstörakenteen muutos edellyttää varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien mittavaa kouluttamista, myös ruotsinkielisissä ja saamenkielisissä koulutuksissa. Tarve on myös päiväkodin johtajaksi johtavan maisteritutkintojen lisäämiseen. Huolimatta siitä, että Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämissuunnitelmassa (2020) esitetään joustavien koulutuspolkujen kautta mahdollisuuksia kouluttautumaan varhaiskasvatuksen opettajaksi ja kasvatustieteen maisteriksi, ei mittavan opettajapulan ratkaisussa, voi nojautua tähän ratkaisuun.

VOL vaatii, että selontekoon tulee linjata yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien sekä kasvatustieteen maisteritutkintojen aloituspaikkojen lisääminen yliopistoihin ja vakiinnuttaminen, myös ruotsinkieliseen ja saamenkielisiin varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksiin.

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

-

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

-

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

-

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

On hyvä, että opettajatarpeen ennakkointia on korostettu. Opettaja- ja varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämiseksi on selonteossa esitetty hyviä toimenpiteitä. VOL kannattaa pysyvää kasvatustieteiden ja opetusalan koulutusten kehittämisfoorumia, joka toimii opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Tähän on lisäksi suunnattava rahoitusta.

VOL pitää tärkeänä, että kasvatustieteiden ja opetusalan koulutusta ja uranaikaista osaamista kehitetään yhteistyössä tutkimusperusteisesti ja systemaattisesti. Sen lisäksi, että erityisopetusta, kieli ja kulttuuritietoista opetusta ja digiopetusta ja johtamista vahvistetaan, on varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksessa vahvistettava myös taidekasvatuksen didaktiikkaa. Taidekasvatus on keskeinen varhaiskasvatuksen tehtävä.

VOL esittää, että varhaiskasvatuksen sisällön kehittämiseksi taidekasvatuksen didaktiikan lisääminen varhaiskasvatuksen opettajakoulutukseen kirjataan myös selontekoon.

Selonteossa on todettu, että ruotsinkielisen koulutuksen tietopohjaa tulee vahvistaa siten, että kaikessa tiedonkeruussa on mukana myös ruotsinkielinen varhaiskasvatus. Tämä on kannatettavaa. VOL esittää, että tiedonkeruuseen liitetään myös saamenkielinen varhaiskasvatus.

Jyväskylän yliopistossa toteutettu tuore selvitys opettajankoulutuksen vetovoimasta osoittaa opettajan ammatin yhdeksi ratkaisevaksi vetovoimatekijäksi opettajien työolojen turvaamisen ja korkean koulutustason. On hyvä, että opettajien työoloista ja korkeasta koulutustasosta huolehtiminen on mainittu myös selonteossa. VOL esittää selontekoon lisäyksenä toimenpiteeksi edistää opettajien mentorointia uran alkuvaiheessa.

Selonteossa on linjattu kelpoisuuksien sääntelyn uudistaminen suhteessa väestönkehitykseen. VOL katsoo, että tämä on kirjattava selkeästi tarkoittamaan varhaiskasvatuksen opettajien korkeiden pedagogisten kelpoisuusvaatimusten säilyttämistä ja tutkinnon osana olevien pedagogisten opintojen edellyttämistä, myös varhaiskasvatuksen opettajien osalta. Päiväkodin johtajien kelpoisuusvaatimuksena tulee ehdottomasti säilyttää kasvatustieteen maisteritutkinto. Esitys kelpoisuuksien monipuolistamiseen esimerkiksi kaksoiskelpoisuuden saavuttaminen osana kasvatustieteen maisteritutkintoa tai opettajien täydennyskoulutuksena on kannatettava. Tämä olisi mielekästä myös joustavaa esi- ja alkuopetusta kehitettäessä. Yhtenäisen esi- ja alkuopetuksen vahvistaminen edellyttää opettajakoulutuksen kehittämistä ja opettajien osaamisen vahvistamista.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän menestys nojaa opettajien korkeaan koulutustasoon, joka on maisteritasoinen tutkinto. Maisteritasoista koulutusta on esitetty myös yhdeksi syyksi opettajakoulutuksen säilymistä suosittuna hakukohtena. Varhaiskasvatuksen opettajien ja päiväkodin johtajien korkea koulutustaso ja autonomia ovat keinoja alalle houkuttelemiseksi ja sinne kiinnittämiseksi. Tästä tulee pitää kiinni myös jatkossa. Maisteritutkintokelpoisuusvaatimuksena tulisi tarkastella myös varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen hakijamäärien kasvattamiseksi.

Maisteritasoinen tutkinto vahvistaa tutkimustietoon perustuvaa asiantuntijuutta ja on yhteydessä näin varhaiskasvatuksen laatuun. Maisteritutkinnon suorittaneet varhaiskasvatuksen opettajat ovat aivan keskeisiä henkilöitä kehittämään suomalaista varhaiskasvatusjärjestelmää tutkimusperustaisesti.

Ihmettelyä aiheuttaakin se, ettei selonteossa ole mainintaa varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden nostamista maisteritasoiseen tutkintoon. Kysymyksessä on kuitenkin 20 vuoden päähän ulottuva visio suomalaisen varhaiskasvatusjärjestelmän kehittämiseksi.

VOL vaatii, että selonteossa linjataan varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksen nostaminen kasvatustieteen maisteriksi.

VOL esittää lisäksi, että selontekoon tulee kirjata varhaiskasvatuksen johtamisen kehittäminen. Osana päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimuksia tulee edellyttää linjattuja koulutusjohtamisen opintoja. Lainsäädäntöön tulee jatkossa määritellä alaisten määrä suhteessa johtajaan ja jokaisessa yksikössä tulee olla läsnä oleva johtaja. Jatkossa varhaiskasvatuksen opettajien ja päiväkodin

johtajien tieteellisiä ja taiteellisia jatkotutkintoja on hyvä kannustaa asiantuntijuuden syventämiseksi.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

VOL kannattaa esityksiä. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kehittämiseksi VOL esittää, että olisi hyvä nimittää henkilö, jonka vastuulla on myös ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsingin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kriisiytynyt tilanne osoittaa, että tällaista henkilöä tarvitaan, takaamaan ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen erityispiirteiden huomioonottaminen varhaiskasvatus- ja koulutusjärjestelmää kehitettäessä. Ruotsinkielinen varhaiskasvatuksen opettajakoulutus yliopistoissa on otettava erityisen kehittämisen kohteeksi ja edistettävä sen vetovoimaisuutta. Huomiota tulee kiinnittää myös ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen erityisopettajien saatavuuteen.

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Pakanen Anitta
Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto